

Taraftarlığın Komüniteryen Ruhu

Mehmet KOCAOĞLU¹

Öz

Liberalizmin birey anlayışı sosyal erozyona sebep olmaktadır. Komüniteryenizm toplumsal bağları güçlendirmek için çeşitli kurumların ve aktörlerin kullanılmasının yerinde olacağını iddia etmektedir. Toplumsal bağları güçlendirecek aktörlerden biri de spordur. Bu çalışmanın amacı spor olgusunu komüniteryenizmin lensleriyle analiz etmektir. Bu amaçla çalışmada ilk olarak komüniteryenizmde birey ve toplum ilişkisi açıklanmaktadır. İkinci olarak sporun komüniteryen bağlamı irdelenmektedir. Üçüncü olarak ise Konyaspor tribün gruplarının komüniteryen ruhu gözler önüne serilmektedir. Bu çalışma Konyaspor tribün gruplarının toplumsal bağları güçlendirmek adına komüniteryen bir ruhla eylemde bulunduklarını savunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Liberalizm, Komüniteryenizm, Konyaspor, Tribün Grupları

The Communitarian Spirit of Sports Fans

Abstract

Liberalism's understanding of the individual creates social erosion. Communitarianism claims that it would be appropriate to use various institutions and actors to strengthen social ties. One of the actors that will strengthen social ties is sports. The aim of this study is to analyze the phenomenon of sports through the lenses of communitarianism. For this purpose, the study first explains the relationship between the individual and society in communitarianism. Secondly, the communitarian context of sports is examined. Thirdly, the communitarian spirit of Konyaspor fan groups is revealed. This study argues that Konyaspor fan groups act with a communitarian spirit in order to strengthen social ties.

Keywords: Liberalism, Communitarianism, Konyaspor, Soccer fan groups

¹Doç. Dr., Selçuk Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, mehmet.kocaoğlu@selcuk.edu.tr, ORCID: 0000-0002-1104-4223.

Bu makaleye atıfta bulunmak için: Kocaoğlu, M. (2025). Taraftarlığın Komüniteryen Ruhu. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 27 (1), 83-102. <https://doi.org/10.26745/ahbvuiibfd.1587427>.

To cite this article: Kocaoğlu, M. (2025). The Communitarian Spirit of Sports Fans. *Ankara Hacı Bayram Veli University Journal of the Faculty of Economics and Administrative Sciences*, 27 (1), 83-102. <https://doi.org/10.26745/ahbvuiibfd.1587427>.

Giriş

Komüniteryenizm, son elli yıldır siyaset felsefenin gündeminde yoğun bir şekilde tartışılmaktadır. Elbette son elli yıllık zaman periyodundaki bu durum, komüniteryenizmin Antik Yunan'a uzanan köklerini görmezden gelmeyi gerektirmez. Bu yaklaşımın ilk olarak yoğun bir şekilde Aristoteles'in telosa öncelik veren bilgi ve toplum felsefesinden beslendiğini söylemek mümkündür. Aristoteles açısından insan sosyal bir varlık olarak toplum içerisine gömülüdür; sosyal ve siyasal bir varlık olarak hayatını sürdürmektedir. Sadece kendi çıkarlarının peşinden koşan bir özne olarak değil aynı zamanda toplum içerisinde sorumluluklarına ve ödevlerine uygun olarak hayatını sürdüren bir aktördür. İnsan sosyal ve siyasal hayattaki davranışlarına kamusal ortak iyiyi merkeze alarak yön vermektedir. Antik dönemde Sokrates, Aristoteles, Çiçero'dan başlayarak Orta Çağ'da Aziz Augustinus ve Aquinas'a, erken modern dönemde ise Rousseau, Tocqueville, Hegel, Marx'a kadar pek çok düşünür komüniteryenizmin telos ve topluma öncelik veren düşünceleriyle komüniteryen yaklaşımın felsefi ilkelerini şekillendirmeye rehberlik etmişlerdir.

Komüniteryen yaklaşımın temel vurgusu liberalizmin yalnız ve yükümsüz öznesinin sebep olduğu sosyal erozyonu durduracak toplumsal bağları güçlendirecek kurumlara, araçlara ve aktörlere duyulan ihtiyaca yöneliktir. Sosyal erozyonu durdurup sosyal güveni yeniden tesis edecek kurumlardan biri de spordur. Spor sadece bireysel fiziksel gelişime ait bir olgu olarak kabul etme eğilimi yaygın olmakla birlikte spor toplumsal bir bağlama sahiptir. İşte sporun toplumsal bağlamı bir olgu olarak onu komüniteryenizmin araştırma nesnesine dönüştürmektedir. Bugüne kadar literatürde komüniteryenizm üzerine felsefe alanında çok fazla çalışma yapılmıştır (Walzer 1984; MacIntyre 1988, 2001; Taylor 2011; Sandel 1996, 1998; Bell 1995; Bellah 1996; Etzioni 1993, 1995, 2000, 2001). Spor yönetimi alanında da spor ve toplum arasındaki ilişkiyi irdeleyen pek çok çalışma (Coalter 2007; Eichberg 2009; Stenling ve Fahlen 2009; Warner ve Walker 2013; Newman 2014; Waardenburg 2016; Gammelsaeter 2021; Rich ve Maisner 2021; Björk ve Haynes 2022; Raikkönen ve Hedman 2024) mevcuttur. Fakat spor ve komüniteryenizm arasındaki ilişkiyi direkt olarak ele alan çalışmalar (Jarvie, 2003) nadirdir. Jarvie (2003)'nin çalışması İskoçya'daki ulusal sporu komüniteryenizm lensiyle analiz etmektedir. Bu makale ise daha önce yapılan ve yukarıda değinilen çalışmadan farklı olarak komüniteryenizmin argümanlarını Konyaspor tribün grupları üzerinden irdelemektedir. Çalışmada ilk olarak komüniteryenizmde birey ve toplum ilişkisi açıklanmaktadır. İkinci olarak komüniteryenizmin spor bağlamı gözler önüne serilmektedir. Üçüncü olarak ise Konyaspor tribün gruplarının komüniteryen doğası analiz edilmektedir.

1. Komüniteryenizmde Birey ve Toplum Dikotomisi

Modern dönemde davranışçı siyaset ekolünün ve faydacılığın egemen olduğu siyaset felsefesine yeni bir soluk getiren John Rawls (1971)'ın *Bir Adalet Teorisi* adlı eseriyle siyaset felsefesinin üzerinden ölü toprağını atmasıyla birlikte komüniteryenizm liberalizmin karşısında konumlandırılan bir pozisyona yerleştirilmiştir. Bu sebeple komüniteryenizmi tanımlayabilmek bir anlamda liberalizmde eksik olana ilişkin bir şey söylemek anlamına gelir (Etzioni, 1995, s.1). Michael Walzer, Alasdair MacIntyre, Charles Taylor, Michael J. Sandel, Daniel Bell, Amitai Etzioni, William Galston gibi komüniteryenizmle özdeşleştirilen önemli isimler, liberalizme ve liberalizmin bireyi toplumun dışında konumlandıran aşkın birey duruşuna karşı güçlü itirazlarını dile getirmişlerdir. Liberal siyaset teorisi bireyin özerkliğini, biricikliğini ve haklarını merkeze alan bir teoridir. Pek çok klasik liberal düşünür bireyin özerkliğini ve tercih hakkını her türlü değer önünde kabul etmektedir; bireyin kendi dilediği hayatı yaşayabilmesinin ve tercihlerini özgürce yapabilmesinin kendini gerçekleştirmek noktasında yeterli araçlar olarak görmektedir. Bu bakış açısı yukarıda adı geçen komüniteryen düşünürler tarafından atomistik olarak kabul edilmektedir.

Liberal teorinin atomistik birey tasavvuru komüniteryenizme göre şu ortak özellikleri içermektedir (Fraizer, 2006, s.17, Kymlicka, 1989, s. 47):

Birey ideal olarak rasyonel bir varlık olarak kabul edilmektedir. Bu rasyonel özerklik, kendine güven ve tercihle ilişkilendirilmektedir.

Bireyin rasyonel kapasiteye sahip olması için mümkün olduğu ölçüde maksimum düzeyde duygusal ve geleneksel bağlardan kurtarılması elzem kabul edilmektedir.

Bireyin devlet, toplum ve toplumda yaşayan diğer bireylerden gelecek müdahalelere karşı korunması gerekli görülmektedir.

Bireyin hakları, zor kullanma tekeline sahip devlet tarafından verilmektedir.

Bireyin haklarının bazılarını hukukun üstünlüğü tarafından düzenlenen piyasa, sözleşmeler ve ilişkilerle domine edilmiş sivil toplumda kullanacağı kabul edilmektedir.

Bireyin özel hayatı eski anlamdaki kullanımından farklı olarak kendi gerçekleştirebileceği ve güvenli hissedebileceği bir alan şeklinde tasavvur edilmektedir.

Liberal siyaset teorisinde kurgulanan bireye ilişkin yukarıda işaret edilen bu özelliklere dikkate edilirse toplum ve topluma karşı sorumluluklara dair bir ima dahi bulunmamaktadır. Komüniteryenlere göre birey öyle liberallerin kurguladığı gibi sosyal olanın dışında var olan anakronik bir varlık değildir (Rorty, 1995, s. 78-89). Birey sosyal olanın içine gömülüdür; eş,

ebeveyn, kardeş, akraba, komşu, arkadaş, vatandaş olarak pek çok kimliğe sahiptir (MacIntyre, 2001, s. 60). Öyle liberal teoride kurgulandığı gibi düşler diyarında sürüklenen bir aktör olmayıp tüm vaktini toplumsal yapı içerisinde geçiren bir varlıktır. Bu yaklaşıma göre insan, yaşadığı toplum tarafından istese de istemese de şekillendirilir aynı zamanda ödev ve sorumluluklarını yerine getirerek kendisi de yaşadığı toplumu ve ait olduğu çeşitli toplulukları şekillendirir. Birey öyle köksüz ve yükümsüz kendi başına bu dünyaya gelen ve hayatını sürdüren bir varlık değildir (Sandel, 1998, s. 11-13). Bilakis toplumda belli rollerin içine doğar ve bu roller ona birtakım sorumluluklar yükler. Komüniteryenizmde birey, sahip olduğu sorumlulukları ve ödevleri söz konusu rollerin gerektiği telosa göre yerine getirmesi gereken bir özne olarak kabul edilir.

Komüniteryen görüşe göre liberalizm, soyut haklar ve tercih kapasitesinin sınırsız ve öncelikli olduğu argümanı ile bireyi anlam dünyasından koparmıştır (MacIntyre, 2001, s. 219). Liberalizmde bireye rehberlik etmesi gereken telos, yerini bireyin negatif karakterli haklarına, paylaşılan evrensel rasyonalizme ve tercih fetişizmine bırakmıştır (MacIntyre, 1988, s. 335). Negatif karakterli hakları ve tercih özgürlüğüyle kendinden geçmiş liberal özne, hayatta tek başına her şeye gücünün yeteceğini düşünen, kimseye ihtiyacı olmayan ve kimseye karşı sorumluluğu olmadığını düşünen bir öznedir. Bir başka deyişle bireyin özerkliği ve tercihini vurgulayan özgürlükleri, sosyal yapıyla ve sosyal yapının anlamını az çok belirlediği telosla ilişkilendirilmeksizin yorumlanmıştır. Bu birey imgesi, başkasının kahramanı olmak gayesinin sona erdiği ve herkesin kendi küçük ve sıradan zevklerin kahramanı olduğu bir imgedir (Taylor, 2011, s. 21). Bu özne, toplumla ilişkili olan ethosu yerinden edip bireysel bir ahlak anlayışı yaratır.

Komüniteryenizm açısından telos insanın özel ve kamusal eylemine rehberlik etmesi gereken bir unsurdur. Bu yaklaşım açısından insanın özgürlüklerini kullanarak egoist bir şekilde sadece kendini merkeze yerleştiren bir perspektifle değil toplumun ortak yararını düşünerek eylemde bulunması esastır (Walzer, 1984, s. 318). Komüniteryenizmde kamusal yarar ve toplumun, liberalizmin yükümsüz öznesi insana bir anlam sunduğuna dair vurgu söz konusudur. Bu düşünsel yaklaşım, özerkliği ve tercih fetişizmiyle yönünü şaşırmış bireye önce kıymetli olanın ne olduğunu sorgulaması yönünde bir davettir. Bireyin hayatı ortak iyiye ve bu iyiye dayanan toplumdaki değerlere uygun yaşanıyorsa bir anlam ifade eder. Bu yaklaşımda amaç bireyi topluma kurban edecek hiyerarşik bir yapının içinde boğmak değildir. Özgürlük, tercih, çıkar ile erdem arasında bir denge kurulmasına yönelik bir çabadır (Sandel, 1996, s. 201-203). Bir insan hayatını toplumsal diğerkamlık, dayanışma, noblesse oblige, cesaret, ölçülü olma gibi erdemlere uygun bir şekilde sürdürmüyorsa sahip olduğu özgürlüklerin yaptığı tercihlerin bir anlamı yoktur. Komüniteryenizm açısından birey, erdemlerden kopuk sadece soyut negatif haklar ve tercih kapasitesiyle donatıldığında anakronik olan bu birey gelip

tarihsel ve sosyal gerçekliğe yıkıcı etkilerde bulunur (Macedo, 1991, s. 255). Kendi menfaatinden başka her şeye kaygısız olan bu özne giderek yalnızlaşır ve kendisi dışındaki her şeye yabancılaşır. Kâğıt üzerinde iyi duran ama uygulamada yalnızlaşan ve vurdumduymaz birisine dönüşen bu atomistik özne, topluma doğrudan ve dolaylı olarak zarar verir. Siyasal alanda ortak iyiyi terk eder siyasal alanı bireysel çıkarı maksimize etmenin aracı olarak görür. Piyasayı akla gelen her şeyin alınıp satıldığı bir mecra olarak benimser. Sosyal alandaki her kurumu zamanı geldiğinde vazgeçilecek bir fazlalık olarak yerle bir etmeye hazırdır. Bunun neticesinde yabancılaşma, yalnızlaşma, yüksek suç işleme oranları, intihar vakalarında artış, boşanma oranlarında yükseliş, sosyal sınıflara göre ayrılmış mahalleler ve gettolar toplumda yaygınlık kazanır (Bell, 1995, s. 1).

Komüniteryen yaklaşıma göre toplumda görülen bu sorunların üstesinde gelmek için yapılması gereken dönüp sosyal erozyonu durduracak toplumsal bağları güçlendirecek araçlara ve aktörlere başvurmaktır (Etzioni, 1993, s.133; Etzioni, 2001, s. 226). Sosyal yapıyı, aileyi, sosyal ve siyasal arkadaşlığı, okulu, mahalleyi, kenti, ortak yararı iyileştirmeyi hedefleyen sosyal yapılara ve aktörlere ihtiyaç vardır. Komüniteryenler açısından sosyal erozyonu azaltmak için bireyi yaşadığı coğrafi mekâna ve topluma bağlayacak ‘ev’ olarak görebileceği toplumsal bir ethosun yaratılması ve korunması gereklidir (Sandel, 1996, s. 205). Bireyin doğup büyüdüğü, yüz yüze ilişkilerin yoğun şekilde yaşandığı yerel coğrafi mekân, erdemleri öğrenmenin mümkün zeminidir. Erdemleri içeren toplumsal ethosun yeşermesi ve pekişmesi için küçük yerel mekân önemli fırsatlar sunabilir. Mahalle ve kentteki ilişkilerin yukarıda değinilen diğerkamalık, dayanışma, noblesse oblige, cesaret, ölçülü olma erdemleri üzerine kurulması gözetilmelidir. Komüniteryenler açısından bu toplumsal ethosun sosyal ve siyasal arkadaşlığı pekiştirerek, insanları erdemli davranmaya itecek bir sosyal ve siyasal birlik hatırasını canlı tutması gerekir (Bellah vd, 1996, s. 191). Bu sosyal ve siyasal hatıra sadece nostaljik bir işleve sahip olmayıp aynı zamanda toplumsal geleceğe ilişkin birtakım idealleri de içermeli ve bir anlam sunmalıdır. Toplumsal ethosu toplum üyeleri arasında sağlamlaştıracak yüz yüze ilişkiler, güven, iş birliği, dayanışma esasında işleyen aile, okul birlikleri, sivil toplum örgütleri ve diğer sosyal gruplar gibi sosyal erozyonu önleyecek aktörlere ihtiyaç vardır (Etzioni, 2000, s. 15-25). Bu gruplar bireye sosyal olanla bağ kurabilmesi adına anlamlı bir fırsat sunarlar. Birey toplumdaki bu gruplar içerisinde kendini yalnız hissetmez; bir anlam ve ortak menfaat uğruna hareket etme alışkanlığı ve dayanışma duygusu kazanır. Spor, spor organizasyonları ve bu organizasyonların parçası olan taraftar grupları bireyi yaşadığı yerel ve ulusal topluluğun parçası yapan toplumsal ethosun içerdiği eylemlerin yaşandığı ve pekiştirildiği aktörler arasındadır. Spordaki taraftar grupları güven, iş birliği, dayanışma, sosyal adalet ve paylaşımcılık erdemlerinin sıklıkla pekiştirildiği

yapılardır. Bu sebeple spor olgusu ve bununla ilişkili taraftar grupları komüniteryen teörinin argümanlarının uygulandığı ve komüniteryen ruha sahip yapılardır.

2. Sporun Komüniteryen Bağlamı

Sporun insan için bedensel yararları olduğu aşıkardır. Fakat sporun bedensel faydalar dışında sosyal yararlar sağladığı ve bunun birey için en az bedensel gelişim kadar önemli olduğu ifade edilebilir. Sporun en küçük ölçekten en büyük ölçeğe tüm topluluk formları için sosyal birtakım yansımaları söz konusudur. Her şeyden önce sporun sosyal birlikteliği sağlayan inşa edici bir yönü de vardır (Coalter, 2007, s. 57). Anderson (2020)'un işaret ettiği gibi nihayetinde uluslar bireylerin fiziksel olarak bir araya gelmesiyle oluşmuş yapılar değildirler. Yani ulus, istatistik olarak bireylerin toplamından hareketle ortaya çıkmış bir yapı olarak görülemez; kültür, sanat, dil, medya, tarih olguları üzerinden suni olarak hayali bir cemaat olarak kurgulanır. Spor, her şeyden önce toplumsal hayata katkısını demokratik kültürün pekiştirilmesinde sunar. Sporun büyük ölçekte ulusların inşa edilmesinde bir rolü olmakla birlikte demokrasinin gelişmesinde sosyal ve siyasal birtakım yansımaları söz konusudur. Spor özgürlük, eşitlik, sosyal birliktelik ve dayanışma erdemlerinin pekiştirildiği bir ortamdır. Demokrasi sadece soyut siyasal kuralları içeren bir olgudan fazlasıdır. Demokrasi, insanların kendi kendini yönetmek amacıyla gönüllü topluluklarda bir araya geldiği toplumsal iletişime dayanan bir boyuta sahiptir. Demokrasi insanların fiziki olarak karşılaştığı ve hayatı paylaştığı bir yerdir. Bu anlamda spor insanları bir araya getiren, birbirini tanımalarına ve anlamalarına imkân veren bir zemindir.

Spor, insanlara yukarıdan aşağıya değil aşağıya doğru bir sosyalleşme imkânı sunar. Bu imkân toplum üyelerinin kurumsal olarak devletin dışında, ondan bağımsız sivil toplum içine gömülü sosyal bir aktör olarak hayatlarını sürdürmeleri noktasında hayati bir öneme sahiptir. Bir anlamda spor demokratik kültürün ihtiyaç duyduğu gönüllü toplumsal birlikteliklerin yaratılması noktasında önemli bir fonksiyonu yerine getirmektedir. İnsanlar spor sayesinde bir araya gelip bir amacı gerçekleştirmek için gönüllülük esasında bir toplumsal birliktelik kurmaktadır (Eichberg, 2009, s.447). Bir başka deyişle spor demokratik kültür için önemli sayılabilecek gönüllü birlikteliklerden doğan kolektif bir enerji ortaya çıkarmaktadır. Spor üzerinden bu gönüllü birliktelik, özgürlük, eşitlik ve dayanışma değerlerini uygulamaya dökmekte bir anlamda demokrasiyi yaşanan bir pratiğe ve birlikteliğe dönüştürmektedir.

Spor sayesinde hayatın her alanından insanlar, ait oldukları sosyal sınıf, statü, ideolojik görüş, cinsiyet, din vb. subjektif özellikleri içeren sahici bir bağlam içerisinde eşitlenmektedir (Eichberg, 2009, s.449). İnsanlar bu anlamda subjektif farklılıkların farkında olarak sosyal pratiklerin içinde rol

oynayan birer aktör olmakta ve birbirlerini eşitleri olarak görebilme alışkanlığı kazanmaktadır. Spor bir anlamda demokratik bir toplumda farklı olanı yani ‘diğerini’ tanımaya ve normalleştirmeye hizmet etmektedir. Sporun toplumsal hayat için sağladığı önemli katkıyı özellikle dayanışma duygusunu pekiştirmesi noktasında görmek mümkündür. Liberalizmin atomistik birey anlayışı kendi kendine yeten özerk özne anlayışı sebebiyle toplumsal hayatta dayanışma erdemi tüm toplumlarda yerinden edilmiş ve sosyal hayatın dışına itilmiştir. Oysa spor, dayanışma erdeminin en yoğun şekilde pratik edilmesine hizmet eder. Farklı sosyal arka planlardan gelen insanlar belli bir amaç uğruna gönüllü bir şekilde mücadele etme alışkanlığını kazanır. Spor aktivitelerinin parçası olan birey toplumun yararına olan bir gaye uğruna topluluk olarak hareket etmenin hazzını ve sıcaklığını deneyimler. Sporda deneyimlediği bu erdemi dolaylı ve doğrudan olarak hayatın diğer alanlarına taşımayı öğrenme fırsatı yakalar.

Spor ve sporla ilgili aktiviteler, bir anlamda hem kendini fiziksel olarak geliştirmenin hem de toplumsal ortak faydaya hizmet etmenin aracıdır. Spor, toplum üyelerinin sosyal uyumunu sağlayarak komüniteryen düşüncedeki yerel topluluğu yeniden canlandırır. Spor üzerinden sivil toplum güçlenir (Jarvie, 2003, s. 149). Bu toplumda bir nevi spor ve sporla ilgili taraftarlık da dahil tüm aktiviteler, yardımlaşma, dayanışma, birlikte hareket etme, diğerkamlik gibi değerlerin öğrenildiği ve pekiştirildiği bir antrenman yeridir. Toplum üyeleri spor sayesinde mikro ölçekte sorumluluk almayı, kurallara uymayı, birlikte toplumsal bir amaç uğruna mücadele etmeyi, uzlaşmayı öğrenir.

Spor sadece serbest piyasanın kar-zarar edilecek bir objesi olarak görülecek ve rakamlara indirgenecek olursa sporun toplumsal yönü göz ardı edilmiş olur (Stenling ve Fahlen, 2009, s.131; Newman, 2014, s. 611). Spor sahaları, spor müsabakaları ve ilgili aktiviteler toplum üyelerinin bir araya geldiği ve bir toplum olmayı canlı olarak tecrübe etmelerine imkân sunar. Sporla ilgili faaliyetlere katılım sosyal erozyonu azaltabilir.

Spor paylaşılan bir deneyim olarak insanların sosyal bir karakter inşa etmesine ve toplumsal faydayı gözetmesine hizmet eder. Spor, insana toplumla bağ kurdurup kendisini anlamlı hissedebileceği ve yalnızlığını aşabileceği toplumsal bir zemin sunar (Gammelsaeter, 2021, s. 263-264, Rich vd., 2021, s. 8) Bir nevi insanlar odaklarını kendi çıkarlarından topluma ve buna bağlı ortak bir amaca yöneltir. Spor aktivitelerinin bir parçası olmak insana sosyal olanın parçası olduğu hissiyatını kazandırır. İnsanlar sporun etrafında bir araya geldiklerinde sosyal güven üst seviyelere çıkar. Sosyal güvenin artması insanların karşılaştıkları sorunları birlikte çözebilecekleri duygusunu aşlar. Bir nevi insan spor sayesinde bir topluluğa ait olma ve onun sorunlarını çözmekte sorumluluk sahibi olma bilinci edinir.

Spor, toplumda farklı bireyleri bir araya getiren topluluk hissini pekiştiren bir güçtür. Spor ve sporla ilgili aktiviteler üzerinden insan ortak bir hikâye anlatma ve bu hikâye üzerinden bağ kurma imkanına kavuşur. Spor, komüniteryenizmin öncelediği idealleri üç unsur üzerinden toplumsal pratiği taşır. Bunlar, ‘paylaşılan mekân’, ‘toplumsal kabiliyet’ ve ‘toplum hissi’dir (Raikkönen ve Hedman, 2024, s. 4-6). İlk olarak spor, toplumsal bir amaç uğruna paylaşılan küçük yerel bir mekân üzerinden karşılaşma ve katılım imkânı sunar. İnsanlar spor ve sporla ilgili aktivitelerin gerçekleştirildiği mahalle ve kente ait mekanlarda karşılaşır ve toplumsal hayata iştirak eder. Böylece spor mahalle ve kente yönelik bireysel bağı tesis eder. Sportif bir mekânda karşılaşma süreç içerisinde bireyler için kolektif kabiliyeti pratik etmenin zeminine dönüşür. Toplumsal kabiliyet, spor dolayımında bireyin kolektif bilinci, bilgileri, yetenekleri, öncelikleri, uzlaş, etkili iş birliği ve uygulamayı öğrendiği unsurdur. Toplum hissi ise bireylerin güven, karşılıklılık ve ait olma duyguları esasında topluma yönelik bir bağ ve adanmışlığa karşılık gelen unsurdur.

Yerel spor kulüpleri ve bunların etrafında kümelenen taraftar grupları komüniteryen teoriye uygun olarak toplum üyelerinin kolektif eyleme geçmesi ve toplumsal bağlar yaratılması noktasında önemli işlevleri yerine getirmektedir (Waardenburg, 2016, s. 42; Warner vd., 2013, s. 351; Bjork ve Haynes, 2022, s.2292). Bu makale, özellikle futbol taraftar gruplarının komüniteryen ruhunu ortaya koyabilmek adına Konyaspor taraftar gruplarını analiz etmektedir. Konyaspor taraftar grupları komüniteryenizm ve spor ilişkisinden hareketle komüniteryenizmin bu alandaki temel argümanlarıyla ilişkilendirilerek analiz edilmiştir.

3. Konyaspor’un Tarihinde Komüniteryen İzler

Konyaspor’un tarihi bir spor kulübünün insanları ortak bir amaç uğruna komüniteryen bir ruhla nasıl bir araya getirebileceğinin örneğidir. Konyaspor, Türkiye’de kurulan en eski takımlarından bir tanesidir. Kulübün kökleri Kurtuluş Savaşı yıllarına kadar uzanır. O tarihlerde şehirdeki Askeri Lise, Konya Lisesi ve Medrese öğrencileri arasında futbol maçları oynandığı bilinmektedir. Şehirdeki futbol sevgisinin tohumlarını eken bu öğrencilerin, ders çalışmalarını engel olur diye top oynamalarını yasaklayan öğretmenlerinden gizli saklı bir şekilde top oynadıkları önemli şahsiyetlerin hatıratlarında ifade edilmektedir. Daha sonraları şehirdeki Babalık gazetesini neşredenler ve memurlardan oluşan futbol tutkunları, Matbuat adını taşıyan sarı kırmızı renkli formaya sahip bir takım kurmuştur. Kurtuluş Savaşı’nın sürdüğü yıllarda Atatürk, İsmet İnönü ve Fevzi Çakmak savaş stratejisi görüşmelerini yapmak üzere Konya’da bir araya gelmişlerdir. Atatürk, yapılacak toplantının esas gayesini kamuflej etmek üzere Askerler ve Akşehir gençleri arasında bir maç tertiplenmesi emrini vermiştir. Oynanan bu maç beraberlikle sonuçlanmıştır. Fakat maç esnasında yapılan müzakereler neticesinde savaş stratejisi belirlenmiş ve maçın oynanmasından bir ay sonra belirlenen

strateji doğrultusunda Atatürk ve Komutanları Büyük Taarruz hareketini başlatmıştır (Tarihçe 2024). Böylece, komüniteryen ruh, futbol tutkusu ve vatanperver duygular ortak paydada buluşmuştur. Bu, ilerleyen yıllarda ve hatta günümüzde Konya şehrinin futbol söz konusu olduğunda bile milliyetçi vatanperver duyguları önceleyen ve sergileyen komüniteryen bir duruş göstermesinde etkili olmuştur. Konya'daki kurulan ilk futbol takımı olan Matbuat, Konya Lisesi'nde beden eğitimi öğretmenliği yapan Süreyya Fırat Ege'nin girişimleri neticesinde 22 Haziran 1922 tarihinde Konya Gençlerbirliği takımına dönüşmüştür. Siyah beyaz renkleri taşıyan takımın simgesinin kartal olmasına karar verilmiştir. Bir yıl sonra şehirde ikinci takım olarak Konya İdman Yuvası kurulmuştur. Bu takımın renklerinin yeşil beyaz olması ve simgesinin de yıldız olması uygun görülmüştür. Konya'daki rekabete dayalı taraftarlık ve tribün kültürü de bu iki takım etrafında şekillenmiştir. Konya Gençlerbirliği taraftarları alt gelir grubuna mensup insanlardan oluşmaktayken Konya İdman Yuvasının yönetiminin ve taraftar grubunun şehrin iş adamlarından oluşması sebebiyle bu rekabet daha ileri bir boyuta taşınmıştır (Tarihçe 2024).

Süreç içerisinde Konya'da Selçukspor, Meramspor ve Çimentospor futbol takımları kurulmuşsa da bu takımlar Konya Gençlerbirliği'ne katılmıştır. Ama Konya Gençlerbirliği ve Konya İdman Yuvası arasında rekabet devam etmiştir. Bu iki takımı birleştirmek üzere çaba gösterilse de çoğu kez bu gaye başarılamamıştır. Fakat 12 Eylül atmosferinde iki takım birleşmek zorunda kalmıştır. İki takımın birleşmesiyle yeşil beyaz renklere ve Anadolu Selçuklu Devletinin çift başlı kartal simgesine sahip Konyaspor böylece kurulmuştur (Tarihçe 2024). Ancak iki takımın birleşmesi otomatik olarak taraftarlar arasında birliğin beraberliğin hemen ortaya çıkmasına vesile olmamıştır. Konyaspor'un birinci lige çıkma hedefi bu anlaşmazlığa son verebilecek ortak zemin olarak süreç içerisinde taraftarları birleştirmiştir. Şehrin ağırlıklı olarak homojen bir yapıya sahip olması da futbolda birlik beraberlik duygusunun önemsenmesinde etkili olmuştur. Birliğin sağlanmasıyla başarının geleceğine duyulan inanç günümüzde de Konyaspor tribün grupları nezdinde varlığını sürdürmektedir.

Konyasporun tarihinin işaret ettiği gibi takım kentin insanlarını ve taraftarlarını kurtuluş savaşında bir araya getirip ülkenin kurtuluşu gibi ortak bir telosa uygun bir şekilde birlikte mücadeleye sevk ederken savaş sonrasında ise taraftarları kentin ve takımının başarılı olması ortak ülküsü etrafında kenetlenmiştir. Bu tarihsel süreçte takımın taraftarları, komüniteryen bir ruhla ortak paylaşılan mekanlarda bir araya gelip kolektif bilinci, bilgileri, yetenekleri, öncelikleri, uzlaşısı, etkili iş birliği ve uygulamayı öğrenip güven, karşılıklılık ve ait olma duyguları esasında toplumla bir bağ ve adanmışlık geliştirmişlerdir.

2014 yılına kadar şehir merkezinde bulunan Konya Atatürk Stadında maçlarını oynayan Konyaspor 2014 yılından itibaren Konya Büyükşehir Belediye Stadyumunda maçlarını oynamaktadır. Şu anki stadı kırk iki bin kişiliktir. Süreç içerisinde Nalçacılar, Nalçacı Gençlik, Şehri Müdafaa ve Green White gibi tribün grupları ortaya çıkmış ve maçlarda Konyaspor'u desteklemişlerdir. Konyaspor takımı kurulduğu tarihten bu yana tribün gruplarının desteğini yoğun olarak arkasında hissetmiştir. Stadın taşınması bu anlamda taraftar ve tribün kitlesinin Konyaspor'a olan ilgisinde bir değişikliğe sebebiyet vermemiştir. Konya'da yaşayan yerli halk takımına destek olmak üzere her zaman stadı doldurmaktadır. Tribün gruplarının varlığı ve çalışmalarıyla bu destek organize ve sistematik bir niteliğe bürünmektedir.

4. Konyaspor Tribün Gruplarının Yapısı

Konyaspor'un tribün gruplarının sayıca çok olmadığı göze çarpmaktadır. Özellikle şehrin etnik, kültürel ve siyasal olarak homojen bir yapıya sahip olması ve birlik-beraberlik duygusuna verdiği önem neticesinde tribün gruplarının sayısının artmadığı söylenebilir. Çok sayıda tribün grubu varlığının bir zafiyet yaratabilme olasılığı ve statta tek ses olmak adına bu sayının artmasına sıcak bakılmadığı ifade edilebilir. Konyaspor destekleyen faal olarak varlığını sürdüren iki taraftar grubu vardır ve uzun geçmişe sahiplerdir. Bu iki grup da uzun yıllardır amigoluk tecrübesine sahip güçlü liderler tarafından idare edilmektedir.

Nalçacılar Taraftar Grubu ilk olarak 1983 yılında Nalçacı Gençlik adıyla kurulmuştur. Maykıl İsmail, Dalton Osman, Japon Ali, Cigo Cihangir, Baba Sabri, Sarı Muharrem, Ermeni İlhan, Borazancı İlyas, Parlak Cihangir bu tribün grubunun kuruluşunda aktif isimlerdir. Kullanılan bu takma isimler bile takım taraftarlarının komüniteryen bir toplum hissini sıcaklığını yaşadıklarının işareti olarak okunabilir. Bu taraftar grubu kurulduğu yıllarda Konya'nın en ünlü ve işlek caddesi olan Nalçacı caddesinin ismini almıştır. Bu grup son otuz yıldır Konyaspor maçlarını tribünden takip eden ve tutkuyla amigoluk yapan tribün lideri tarafından yönetilmektedir. Bu tribün lideri aynı zamanda on sekiz yıldır Nalçacılar Taraftar Derneğinin başkanlığını da yapmaktadır.

Bu grup, Kuzey Alt tribünde maçları takip etmektedir. Bu tribün grubu maç günleri dernek ve stadyum etrafında buluşarak topluca maça gitmektedir. Tezahüratlar ve marşlar eşliğinde maç saatini bekledikten sonra maç öncesinde asılan pankartlar ve hazırlanan koreografilerle takım seyircisini ve oyuncularını maç atmosferine hazırlamaktadır. Maç esnasında maçı ayakta takip etmektedirler. Maç sonunda ise çeşitli ritüelleri yerine getirerek dağılmaktadırlar. Maç günleri dışında da Nalçacılar Taraftar Derneği lokalinde bir araya gelmektedirler.

Nalçacı Taraftar Grubu 2000’li yıllarda Nalçacılar grubundan ayrılarak kurulmuştur. Bu ayrılığın ardından yatan temel gerekçe tribün liderleri arasında yaşanan kişisel anlaşmazlıklardır. Bir üye bu taraftar grubunun liderliğini yapmaktadır. Maç günleri maç öncesi, sırası ve sonrasında çeşitli ritüelleri sergileyen bu grubunu üyeleri maç günleri dışında Nalçacı Taraftar Grubu Derneğinde toplanmaktadırlar. Maçları düzenli olarak takip ettikleri; iç saha maçları ve deplasman maçlarında Konyaspor’a çeşitli şekillerde destek vermektedirler.

Bu iki taraftar grubunun pratikleri, ritüelleri ve alışkanlıkları komüniteryen niteliğe sahiptir. İki taraftar grubunun kendi lokalleri vardır ve bu lokaller her zaman açıktır. Bu lokallerde maç günü özellikle ortak ruhu yansıtmak için söylenecek marşlar ve asılacak pankartlar hazırlanmaktadır. Bu tür etkinliklerle ortak bir ülkü etrafında birleşme, bu ülkü uğrunda kolektif bilinci, bilgileri, yetenekleri, öncelikleri, uzlaş, etkili iş birliği ve uygulamayı pratiğe taşıma söz konusudur. Sosyal medya paylaşımlarından anlaşıldığı üzere bu lokallerde bir araya gelme maç günleriyle sınırlı olmayıp ve haftanın yedi günü açık olan lokalde bir araya gelerek toplum ve hayata dair her sorunun konuşulduğu bir bağlama sahiptir.

Konyaspor tribün grupları üyelerinin büyük bir kısmı öğrenci, işçi ve esnaf olan erkeklerdir. Kadınların sayısı çok azdır. Cinsiyet ve sosyal sınıf noktasında homojen bir yapı olduğu gözlenirse de tribün gruplarında toplumun her kesimin bir araya geldiği komüniteryen pratik olduğu gözlemlenmektedir.

5. Konyaspor Tribün Gruplarının Komüniteryen Pratiği

Konyaspor tribün gruplarının komüniteryen pratiği aidiyet duygusu, demokrasiye destekleri, kentsel iş birliği, şiddete ilişkin tavırları üzerinden analiz edilebilir. Aidiyet duygusu: Konyaspor tribün grubu üyeleri toplumun dışlanmış ve ezilmiş kesiminden oldukları için aralarında sıkı bir sosyal bağ olduğunu söylemek mümkündür. Üyeler arasında birlikte hareket etme ve kardeşlik duygusu baskındır. Kimliğini bulmak ve bir yere ait olmak amacıyla tribün grubuna katılmak yaygın bir gerekçedir. İnsanlar kendi kimliğini bulmak, dayanışma ve aidiyet hissi için tribün gruplarının üyesi olmaktadır. İç saha ve deplasman maçlarında maç öncesi, sırası ve sonrasında gerçekleştirilen ritüellerin bireyin kendi kimliğini bulma, bu dayanışma ve kardeşlik duygusunu perçinlemektedir. Pankart hazırlama, tezahürat yapma ve birlikte hareket etme güçlü bir toplumsal bağ yaratmaktadır.

Tribün gruplarının sadece maç günleri bir araya gelmemesi haftanın geri kalan günlerinde taraftar lokalinde buluşma imkanına sahip olması bu bağı güçlendirmeye hizmet etmektedir. Lokalde buluşan tribün grubu üyeleri aynı zamanda dünyanın ağırlığına ve bu yükün altında ezilmişliklerine dair dertlerini birbirleriyle paylaşmak zeminine sahiptir. Tribün grubu derneğinin üyelerinin maddi olarak

zor durumda olanlara birtakım sosyal yardım faaliyetlerine gönüllü olarak katılması ve aracılık etmesi sosyal bağı pekiştirmektedir.

Ramazan aylarında yardım paketi dağıtımında taraftar derneğinin aktif rol oynadığı medyaya yansımıştır (Haberdairesi, 2021). Bunun yanında tribün gruplarının işsiz olan grup üyelerine iş bulmak noktasında aktif rol üstlenmektedir. Hastalık durumunda özellikle kan bağıışı gerektiğinde taraftar derneği üyelerinin harekete geçerek birbirlerine yardımcı olmaları da güçlü bir sosyal bağın mevcudiyetine işaret etmektedir. Başka bir deyişle, Konyaspor'u destekleyen tribün gruplarının üyeleri sadece eğlenmek ve rahatlamak üzere bir araya gelmekten ziyade aynı zamanda dünyanın ağrısını paylaşmak ve kader arkadaşlığı yapmak üzere bir araya gelmektedirler. Nalçacılar Tribün grubu üyelerinin Kızılay'a kan bağıışında bulunduğu ve Covid 19 karantinasında Beyşehir ve Ilgın'da 1500 tane yardım kolisi dağıtması da bu durumu örneklendirmektedir (Anadolujansı, 2019; Haberdairesi, 2020).

Demokrasiye destekleri: Konyaspor taraftar gruplarının üyelerinin ideolojik pozisyonu Konya şehrinde genel ve yerel seçimlerinde ortaya çıkan tabloyla paralellik arz etmektedir. Bu siyasi eğilimlerine ek olarak demokrasiye ilişkin desteklerine de tanık olmak mümkündür. Belirgin bir şekilde muhafazakâr ve milliyetçi ideolojinin Konyaspor taraftar grupları üyeleri arasında baskın olduğu ve demokratik hayata desteklerine ilişkin eğilimlerini zaman zaman maçlar sırasındaki tezahüratlarında gözlemlenebilir. 28 Şubat sürecinde açık bir şekilde Konyaspor taraftar gruplarının tribünlerde Necmettin Erbakan'a destek oldukları tezahüratlar hala hafızalardadır (Çınar, 2024). O yıllarda açık bir şekilde tribün gruplarının siyasi tezahüratları dillendirdikleri bilinmektedir.

Nalçacılar Tribün grubu üyelerinin 15 Temmuz darbe teşebbüsünün ardından Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın çağrısı üzerine sosyal medya aracılığıyla kısa sürede organize olarak sokağa çıktıkları ve darbe teşebbüsüne karşı mücadele ettikleri basına ve sosyal medya paylaşımlarına yansımıştır (Sporhaber, 2016). Bu, Konyaspor tribün gruplarına üye olanların muhafazakâr görüşü benimsediklerini ve demokratik hayata destek olduklarının bir işareti olarak yorumlanabilir. Aynı zamanda bu tavır komüniteryen bir ruhla taraftarların demokratik siyasal hayata dair bir kaygıyı paylaştıkları ve sorumluluk aldıklarının göstergesidir.

Kentsel aidiyet ve İş birliği: Tüm taraftar gruplarında olduğu gibi Konyaspor tribün grupları mensuplarında da güçlü bir Konya sevgisi bulunmaktadır. Tribün grupları Konyaspor'u başarılı kılmak adına kentin diğer aktörleriyle bir iş birliği içerisinde çalışmaktadırlar. Tribün grupları iş adamlarıyla ve kulübün yönetimiyle iş birliği yapmakta, takımın maçlarına pankart, koreografi hazırlamak için gerekli malzemenin, biletlerin, otobüs temini için destek talebinde bulunmaktadır.

Tribün gruplarının Büyükşehir Belediyesi ve İlçe Belediyelerin yönetimleri ile aralarında yakın ilişkiler olduğunu ve takımın başarısı için bir sinerji içerisinde hareket ettiklerini de gözlemlemek mümkündür. Özellikle mevcut Büyükşehir Belediye Başkanının Konyaspor'un başarısı için tribün gruplarını dinlediği ve yardımcı olmak için çaba sarf ettiği yerel basına yansımaktadır (İHA, 2019). Konyaspor tribün gruplarının da Konya Büyükşehir Belediye Başkanının lehine Konyaspor stadında maçlar esnasında tezahüratlarda bulunması da bunun göstergesidir.

Konyaspor'un kulüp yönetimi de taraftar sayısını artırmak ve sosyal sorumluluk duygusunu güçlendirmek adına çeşitli projelere imza atmaktadır. “Yeni Nesil Taraftar” projesi kapsamında İl Milli Eğitim Müdürlüğü ile iş birliği içerisinde hareket edilerek çeşitli okulların öğrencileri Konyaspor maçlarına ve tesislerine davet edilmiştir. Böylece öğrencilerin Konyaspor'a aidiyet hissetmeleri için ilk tohumlar atılmış olmaktadır (Konyaspor, 2019). Kulüp yönetiminin bir diğer projesi “Yeşil Tribün Projesi” kapsamında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü ile iş birliği içerisinde hareket edilerek pet şişe kirliliğinin azaltılması gayesi duyarlı taraftar bilincinin pekiştirilmesi amacına hizmet etmektedir (Sporx, 2021).

Toplumsal bir amaç uğruna paylaşılan küçük yerel bir mekân üzerinden karşılaşma ve katılım imkânı üzerinden taraftar gruplarının kentin diğer aktörleri ve yerel yönetim birimleriyle iş birliği içine girmesi, komüniteryenlerin yerele olan vurgusuna uygun bir durum arz etmektedir. Taraftarlar komüniteryen bir ruhla spor ve sporla ilgili aktivitelerin gerçekleştirildiği mahalle ve kente ait mekanlarda karşılaşmakta ve toplumsal hayata iştirak etmekte ve diğer aktörlerle iş birliği içinde hareket etmektedir.

Konyaspor'un son yıllarda kazandığı kupalarla elde ettiği sportif başarılar ve oynadığı iyi futbol gözle görülür bir şekilde tribün gruplarının güçlenmesine ve büyümesine katkı sağlamıştır. Takımın göze hoş gelen bir futbol sergilemesi çok sayıda Konyalıyı tribünlere çekerken özellikle Konya'da yaşayan gençler takıma olan desteklerini tribün gruplarına katılarak tutkulu bir şekilde göstermeyi tercih etmektedirler. Şehrin genelinde Konyaspor bayrakları ve tribün gruplarının sembolleri daha görünür hale gelmeye başlamıştır. Bu durumun şehirdeki iş birliği ve aidiyet duygusunu güçlendirdiği söylenebilir.

Tribün Grupları ve şiddet: Konyaspor tribün grupları son yıllardaki şiddetten uzak eylemleri ve etkinlikleriyle holiganizme karşı olduklarını ispat etmişlerdir. Tribün grupları arasında şiddet olaylarının eskiden sıklıkla yaşanırken 6222 sayılı yasayla bunun önüne geçilmiştir. 6222 sayılı yasanın şiddeti önlemekte bu anlamda milat olmuştur. Adli bir durum yaratacak şiddet eylemlerine karışılması durumunda cezaların ağır olduğu tribün grupları üyelerince bilinmektedir.

Şiddet ve küfür gibi eylemlerin kulübün imajına zarar vereceğini bunun da stada gelecek seyirci sayısını olumsuz etkileyeceği de tribün gruplarınca bilinmektedir. Konyaspor'un maçlarına gelen taraftar profilinin kadın ve çocukları içerecek şekilde dönüşüm geçirmesiyle de tribün grupları şiddet ve küfür gibi eylemlerden hızla uzaklaşmışlardır. Konyaspor tribün gruplarının şiddetin bir türü olarak küfür ve hakareten uzak durmalarının ardında Konya'nın kültürü itibariyle bu tür eylemleri tasvip etmemesi de etkilidir. Passolig uygulaması da Konyaspor tribün gruplarının şiddeti önlemek noktasında önemli bir işlevi yerine getirmektedir. Bu uygulamayla küfür eden ve sahaya yabancı madde atanların sahaya girişlerinin yasaklanması caydırıcı bir niteliğe sahiptir.

Şiddetin önlenmesi noktasında tribün gruplarının komüniteryen bir amaca hizmet ettiğini söylemek mümkün görünmektedir. Konya'nın Mevlâna diyarı olması hasebiyle hoşgörü ilkesini benimseyen Konyaspor tribün grupları mümkün olduğunca diğer tribün gruplarıyla iyi geçinmeye çalışmakta ve medeni ilişkiler kurmaktadır. Bununla birlikte bazı takımların tribün gruplarının Konyaspor'a ve kente karşı politik gerekçelerle önyargılı bir tavır takındıkları da bilinen bir gerçektir. Özellikle Beşiktaş ve Göztepe takımlarının oynanan maçlar esnasında Konya şehri ve takımı aleyhine "yobaz Konya" şeklinde tezahüratlarla Konyaspor tribün gruplarını tahrik etmeye çalıştıkları maçlarda gözlemlenmektedir.

Gezi olayları sonrasında Beşiktaş Çarşı grubunun tavırları, 2017'de Konyaspor ve Beşiktaş arasında Samsun'da oynanan, Konyaspor'un kazandığı Süper Kupa finali sonrasında 'düşmanlık' dediğimiz bir durum ortaya çıkmıştır. Benzer bir düşmanlığın Göztepe tribün grupları ve Konyaspor tribün grupları arasında mevcut olduğu gözlemlenmektedir. 2017 yılında İzmir'de oynanan maç esnasında "yobaz Konya" tezahüratlarının tribünlerde yapıldığını, maç sonunda protokol tribünlerinde bir grup Göztepe'nin, Konyaspor yöneticilerinin üzerine yürüyerek "yobazlar gidin camiye namaz kılın" diye sözlü saldırıda bulunduğu medyaya yansımıştır (T24, 2017).

Konyaspor tribün grupları ve Ankaragücü taraftarları arasındaki husumet 2019 yılında Ankaragücü taraftarlarını taşıyan otobüsün kaza yapması sonucu bitmiştir. Nalçacılar grubu lideri, MKE Ankaragücü taraftarları Eren Açıkgöz ve Mert Turgut Çakır'ın trafik kazasında hayatını kaybetmesinden duydukları üzüntüyü dile getirerek Gecekondu grubu lideri Ali İmdat'ın yaptığı çağrıya destek verdiklerini açıklamıştır. Benzer şekilde Konyaspor Nalçacı Taraftar Grubu lideri de rekabetin sadece tribünde yaşandığını ve tüm taraftarların kardeş olduğunu belirterek, MKE Ankaragücü taraftarlarının girişimiyle başlayan düşmanlıkları bitirme çağrısına kulak vereceklerini dile getirmiştir (Pusula, 2019).

6222 sayılı yasanın sporda şiddet vakalarını azaltmaktaki başarısı Konyalıları tribüne çekmek noktasında etkili olmaktadır. Bu sayede, insanlar, şiddet ve küfrün azaldığı futbol maçlarına ailece gitmeyi hafta sonuna ait eğlenceli sosyal bir aktive olarak benimsemiş durumdadır. Konyaspor tribün grupları maçlarda küfrü azaltmak adına sorumluluk üstlendiklerini böylece hem seyirci hem de tribün grubu üye sayısının her geçen gün artmaktadır. Tribün grupları liderleri ve üyeleri çeşitli araçları kullanarak sempatik bir grup imajı yaratmak ve bunu güçlendirmek için uğraşmaktadır. Maçlar esnasında fiziksel şiddet ve şiddetin bir türü olan küfür ve hakaretten uzak duran Konyaspor tribün grupları sporda şiddetin önlemesi sosyal amacına katkıda bulunmaktadır. Tribün gruplarının toplumdaki aidiyet hissini ve bağını güçlendirmek üzere sosyal projelere katkıda bulunması, belirli sosyal sorumluluk konularında hassasiyet göstermesi ve buna uygun olarak dayanışma örnekleri sergilemesi komüniteryen bir ruhla hareket ettiklerini göstermektedir.

6. Sonuç

Komüniteryenizm açısından birey erdemlerden kopuk sadece soyut negatif haklar ve tercih kapasitesiyle donatılmış bir varlık olarak görülmemelidir. Hakları ve tercih kapasitesinin cazibesi içinde yolunu şaşırmış kendi menfaatinden başka her şeye kaygısız olan özne giderek yalnızlaşır ve kendisi dışındaki her şeye yabancılaşır. Komüniteryenizm açısından liberalizmin yükümsüz öznesi topluma zarar verir. Komüniteryenizm, liberal birey imgesinin sebep olduğu sosyal erozyonu durduracak toplumsal bağları güçlendirecek kurumlara, araçlara ve aktörlere duyulan ihtiyaca işaret eder. Sosyal erozyonu durdurup sosyal güveni yeniden tesis edecek kurumlardan biri spordur. Spor ve sporla ilişkili aktiviteler zarar görmüş toplumsal bağları ve aidiyet hissini yeniden kuracak ve sürdürecektir. Spor, bireylerin medeniyet erdemini tecrübe ederek sosyal dayanışma üzerinden komüniteryen düşüncedeki yerel topluluğu ve toplum hissiyatını yeniden canlandırdıkları bir anlama sahiptir. Komüniteryenizmin arzuladığı sosyal erozyonu durduracak bir kurum olarak spor dolayısıyla toplumun üyeleri yardımlaşma, dayanışma, birlikte hareket etme, diğerkamlik gibi değerleri öğrenmekte ve pekiştirmektedir. Toplumun üyeleri spor sayesinde küçük ölçekte sorumluluk almayı, kurallara uymayı, birlikte toplumsal bir amaç uğruna mücadele etmeyi, uzlaşmayı öğrenmekte ve sıkı bağlara dayalı bir toplumsal aidiyet hissi geliştirmektedir. Konyaspor tribün grupları, komüniteryenizmin öncelediği idealleri paylaşılan mekân, toplumsal kabiliyet ve toplum hissi unsurları üzerinden pratiğe taşımaktadır. Konyaspor taraftar gruplarının sahip oldukları pratikler, ritüeller ve alışkanlıklar komüniteryen niteliğe sahiptir. Özellikle ortak bir gaye etrafında birleşme, bu gaye uğruna kolektif bilinci, bilgileri, yetenekleri, öncelikleri, uzlaş, etkili iş birliği esasında uygulamayı pratiğe taşıma söz konusudur. Bu taraftar grupları yaşanan mekâna ve topluma aidiyet duygusunun yaratılması, toplum üyeleri arasında güçlü sosyal dayanışma bağlarının tesis edilmesi,

kent kimliği ve kültürünün benimsenmesi, uyuşturucu madde kullanımının ve şiddetin önlenmesi, sosyal adaletin sağlanması konularında hem grup üyeleri hem de yerel halk ve aktörlerle iş birliği içinde komüniteryenizmin arzuladığı güçlü toplum için önemli bir işlevi yerine getirmektedirler.

Kaynakça

- Anadoluajansı (2019). Konyasporlu taraftarlardan karantinaya alınan mahallelere yardım kampanyası. <https://haberdaresi.com/spor/konyasporlu-taraftarlardan-karantinaya-alinan-mahallelere-yardim-kampanyasi-18837h>
- Anderson, B. (2020). *Hayali Cemaatler*. (Çev. İ. Savaşır). İstanbul: Metis Yayınları.
- Bell, D. (1995). *Communitarianism and Its Critics*. Oxford: Clarendon Press.
- Bellah, R. N., Madsen, R., Sullivan W. M., Swidler, A. ve Tipton, S. (1996). *Habits of Heart*. Berkeley: University of California Press.
- Bjork, C. ve Hoynes, W. (2022). Parents find community: youth sports as a mobile Neighborhood. *Sport in Society*, 25(11): 2284-2302.
- Coalter, F., 2007. A wider social role for sport. Who's keeping the score?. London: Routledge.
- Çınar, R. (2024). Konyaspor'da yüzleri güldüren gelişmeyi Recep Çınar açıkladı. <https://www.yenicaggazetesi.com.tr/konyaspor-da-yuzleri-gulduren-gelismeyi-recep-cinar-acikladi-764321h.htm>
- Eichberg, H. (2009). Bodily Democracy: Towards A Philosophy of Sport For All. *Sport, Ethics and Philosophy*, 3(3): 441-461.
- Etzioni, A. (1993). *The Spirit of Community*. New York: Crown Publishers.
- Etzioni, A. (1995). Introduction. (Ed. Etzioni A.) *New Communitarian Thinking*. Charlottesville&London: University Press of Virginia.
- Etzioni, A. (2000). *The Third Way to a Good Society*. London: Demos.
- Etzioni, A. (2001). *Monochrome Society*. Princeton&Oxford: Princeton University Press.
- Frazer, E. (2006). *The Problems of Communitarian Politics*. London&New York: Oxford University Press.
- Gammelsæter, H. (2021). Sport is not industry: bringing sport back to sport management. *European Sport Management Quarterly*, 21(2): 257-279.

- Haberdaresi (2020). Konyaspor taraftarından Kızılay'ın "acil kan bağışı" çağrısına destek. <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/konyaspor-taraftarindan-kizilayin-acil-kan-bagisi-cagrisina-destek/1363477#:~:text=Konyaspor%20Nal%C3%A7ac%C4%B1l%C4%B1lar%20Taraftarlar%20Derne%C4%9Fi%20%C3%BCyeleri,kan%20deste%C4%9Finde%20bulunmaya%20geldiklerini%20s%C3%B6yledi.>
- Haberdaresi (2021). Konyaspor Nalçacı Grubu Derneği'nden 350 aileye Ramazan yardım. <https://haberdaresi.com/spor/konyaspor-nalcaci-grubu-derneginden-350-aileye-ramazan-yardim-47573h>
- İHA (2019). Başkan Altay: “Konyaspor’a destek olmaya devam edeceğiz. <https://www.ih.com.tr/haber-baskan-altay-konyaspora-destek-olmaya-devam-edecegiz-797769>
- Jarvie, G. (2003). Communitarianism, Sport, and Social Capital. *International Review for The Sociology of Sport*, 38(2): 139-153.
- Konyaspor (2019). Projeler Birleştirildi Üçlü Protokol İmzalandı. <https://www.konyaspor.org.tr/Haber/projeler-birlestirildi-uclu-protokol-imzalandi/4609>
- Kymlicka, W. (1989). *Liberalism, Culture, and Community*. Oxford: Clarendon Press.
- Macedo, S. (1991). *Liberal Virtues*. Oxford: Clarendon Press.
- MacIntyre, A. (2001). *Erdem Peşinde*. (Çev. M. Özcan). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- MacIntyre, A. (1988). *Whose Justice? Which Rationality*. Notre Dame: University of Notre Dame Press.
- Newman, J. I. (2014). Sport Without Management. *The Journal of Sport Management*, 28: 603-615.
- Raikkönen, T. ve Hedman, J. (2024). Unlocking the power of sports: an exploration of the nexus between shared place, community competence, and sense of community. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 1-19.
- Rawls, J. (1971). *A Theory of Justice*. Massachusetts: Harvard University Press.
- Rich K. A., Spaaij R. and Misener L. (2021). Theorizing Community for Sport Management Research and Practice. *Frontiers Sports Active Living*. 3:1-12.
- Rorty, R. (1995). *Olumsuzluk, İroni ve Dayanışma*. (Çev. Mehmet Küçük ve Alev Türker). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Sandel, M. (1998). *Liberalism and Limits of Justice*. 2nd Edition, Oxford: Oxford University Press.

- Sandel, M. J. (1996). *Democracy's Discontent: America in Search of a Public Philosophy*. Cambridge&Massachusetts: The Belknap Press of Harvard University Press.
- Sporhaber (2016). Konya taraftarından 15 Temmuz mesajı. <https://spor.haber7.com/atiker-konyaspor/haber/2095861-konya-taraftarindan-15-temmuz-mesaji>
- Sporx (2021). Konya'da Yeşil Tribün Projesine Taraftar İlgisi Yüksek. <https://www.sporx.com/konya-da-yesil-tribun-projesine-taraftar-ilgisi-yuksek-SXHBQ949714SXQ>
- Stenling, C. ve Fahlen, J. (2009). The order of logics in Swedish sport– feeding the hungry beast of result orientation and commercialization. *European Journal for Sport and Society*, 6(2): 121-134.
- Tarihçe (2024). www.konyaspor.org.tr/kulup
- Taylor, C. (2011). *Modernliğin Sıkıntıları*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- T24 (2017). Göztepe-Konya maçında "Yobazlar gidin camiye namaz kılın" tartışması. <https://t24.com.tr/video/goztepe-konya-macinda-34yobazlar-gidin-camiye-namaz-kilin34-tartismasi,10961>
- Waardenburg, M. (2016). Which wider social roles? An analysis of social roles ascribed to voluntary sports clubs. *European Journal for Sport and Society*. 13(1): 38-54.
- Walzer, M. (1984). *Spheres of Justice*. Basic Books.
- Warner, S., Kerwin, S. ve Walker, M. (2013). Examining Sense of Community in Sport: Developing the Multidimensional 'SCS' Scale. *The Journal of Sport Management*. 27: 349-362.

Extended Summary

Communitarianism has been on the agenda of political philosophy and intensely discussed for the last fifty years. Defining communitarianism means, in a sense, saying something about what is missing in liberalism. Liberal political theory is a theory that centers on the autonomy, uniqueness and rights of the individual. Many classical liberal thinkers accept the autonomy and the right to choose the individual above all other values; they see the individual's ability to live the life he/she wants and to make his/her choices freely as sufficient tools for self-realization.

This perspective is considered atomistic by the communitarian thinkers mentioned above. From the perspective of communitarianism, when the individual is equipped with only abstract negative rights and the capacity for choice, disconnected from virtues, this anachronistic, unhistorical individual would have destructive effects on historical and social reality. This subject, who is unconcerned about everything other than his/her own interests, gradually becomes lonely and alienated from everything other than himself/herself. This atomistic subject, who looks good on paper but becomes lonely and indifferent in practice, harms society directly and indirectly. It abandons the common good in the political sphere and sees the political sphere as a means of maximizing individual interests. It adopts the market as a medium where everything that comes to mind is bought and sold. It is ready to destroy every institution in the social sphere as an excess that will be given up when the time comes. As a result, alienation, loneliness, high crime rates, increase in suicide cases, increase in divorce rates, neighborhoods and ghettos separated by social classes become widespread in society.

The main emphasis of the communitarian approach is on the need for institutions, tools and actors that will strengthen social ties and stop the social erosion caused by the lonely and unburdened subject of liberalism. One of the mediums that will stop social erosion and re-establish social trust is sports. Although there is a widespread tendency to accept sports as a phenomenon related only to individual physical development, they also have a social context. Here, the social context of sports transforms it into a research object of communitarianism as such a phenomenon.

It is obvious that sports have physical benefits for people. However, it can be stated that sports provide social benefits in addition to physical benefits and that this is at least as important as physical development for the individual. Sports have some social reflections for all community forms from the smallest to the largest scale. Sports contribute to social life in the reinforcement of democratic culture. While sports have a role in the construction of nations on a large scale, they also have some social and political reflections in the development of democracy. Sports create an environment where the virtues of freedom, equality, social unity and solidarity are reinforced. Democracy is more than just a phenomenon that includes abstract political rules. Democracy has a dimension based on social communication where people come together in voluntary communities for the purpose of self-government. Democracy is a place where people physically meet and share life. In this sense, sports form a ground that brings people together and allows them to get to know each other.

It is possible to see the important contribution that sport provides to social life especially in terms of reinforcing the sense of solidarity. Due to liberalism's atomistic understanding of the individual and the self-sufficient autonomous subject understanding, the virtue of solidarity in social life has been displaced and pushed out of social life in all societies. However, sports serve to practice the virtue of solidarity in the most intensive way. People from different social backgrounds acquire the habit of voluntarily struggling for a certain purpose. An individual who is part of sporting activities experiences the pleasure and warmth of acting as a group for a purpose that benefits society. S/he has the opportunity to learn to transfer this virtue that s/he experiences in sports to other areas of life, both directly and indirectly.

Sports and sports-related activities are, in a sense, a means of both developing oneself physically and serving the common good of society. Sports revitalize the local community in communitarian thought by ensuring the social harmony between the members of the society. In this society, all activities, including sports and sports-related fandom, are a training ground where values such as cooperation, solidarity, acting together, and altruism are learned and reinforced. Through sports, members of society learn to take responsibility on a micro scale, to obey the rules, to struggle together for a social purpose, and to compromise.

Sports are a force that brings different individuals together in society and reinforces the sense of community. Through sports and sports-related activities, people have the opportunity to tell a common story and to connect through this story. Sport is a way of meeting and offers the opportunity to participate. People meet in neighborhood and city spaces where sports and sports-related activities are carried out and participate in social life. Thus, sports establish individual ties to the neighborhood and the city. Encountering in a sporting space turns into a ground for individuals to practice collective ability in the process. Social ability is the element through which individuals learn collective consciousness, knowledge, skills, priorities, consensus, effective cooperation and application through sports. The sense of community is the element that corresponds to a bond and dedication towards society based on individuals' feelings of trust, reciprocity and belonging. Local sports clubs and the fan groups clustered around them to fulfil important functions in terms of collective action by community members and the creation of social ties in accordance with the communitarian theory.

To date, there have been many studies on communitarianism in the field of philosophy in the literature. There are also many studies in the field of sports management that examine the relationship between sports and society. However, studies that directly address the relationship between sports and communitarianism are rare. This article, unlike the previous study and the one mentioned above, examines the arguments of communitarianism through Konyaspor fan groups. First, the relationship between the individual and society in communitarianism is explained in the study. Second, the sports context of communitarianism is revealed. Third, the communitarian nature of Konyaspor fan groups is analyzed. This study argues that Konyaspor fan groups act with a communitarian spirit in order to strengthen social ties.

Konyaspor fan groups carry the ideals prioritized by communitarianism into practice through shared space, social ability and sense of community. The practices, rituals and habits of Konyaspor fan groups have a communitarian nature. In particular, there is a matter of uniting around a common goal, and putting collective consciousness, knowledge, skills, priorities, consensus and effective cooperation into practice for this goal. These fan groups fulfil an important function for the strong society desired by communitarianism in cooperation with both group members and local people and actors in creating a sense of belonging to the place and society in which they live, establishing strong social solidarity ties among members of the society, adopting urban identity and culture, preventing drug use and violence, and ensuring social justice.